

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ในการทำนิติกรรมสัญญา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชนในการทำนิติกรรมสัญญา และเพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับประชาชนในการทำนิติกรรมสัญญา ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางแก้ไข และปรับปรุงประสิทธิภาพและการประชาสัมพันธ์ด้านการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญาของประชาชน จำนวน 400 ตัวอย่าง จาก 5 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบแนวคิดการเรียนรู้ แนวคิดการรวมกลุ่มและการกล่อมเกลாதาสังคม แนวคิดเรื่องเสรีภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน โดยมีวิธีการนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา
3. ปัญหาและอุปสรรคในการทำนิติกรรมสัญญา

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 เพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	219	54.7
หญิง	181	45.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นกลุ่มตัวอย่าง เพศชายจำนวน 219 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 54.7 และเพศหญิงจำนวน 181 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 45.3

ตารางที่ 2 อายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	70	17.5
21-30 ปี	202	50.5
31-40 ปี	96	24.0
41 ปีขึ้นไป	32	8.0
รวม	400	100

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 202 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างอายุ 31- 40 ปี จำนวน 96 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 24.0 กลุ่มตัวอย่างอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 70 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 17.5 และกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 32 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 8.0

ตารางที่ 3 สถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	215	53.8
สมรส	165	41.2
หย่าร้าง/ม่าย	20	5.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึง กลุ่มตัวอย่างเป็นโสด 215 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพปัจจุบันสมรส 165 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 41.2 และกลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพปัจจุบันหย่า/ม่าย 20 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่วุฒิมัธยมศึกษา (อ่านออกเขียนได้)	7	1.8
ประถมศึกษา	37	9.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	40	10.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	120	30.0
อนุปริญญา/ปวส.	68	17.0
ปริญญาตรี	126	31.5
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 126 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 120 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 30.0 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาตรี/ปวส. จำนวน 68 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 17.0 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น 40 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 10.0 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาจำนวน 37 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 9.2 กลุ่มตัวอย่างอ่านออกเขียนได้จำนวน 7 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 1.8 และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 2 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 5 อาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	45	11.3
รับจ้าง	88	22.0
ค้าขาย	44	11.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	144	36.0
นักเรียนนักศึกษา	79	19.7
รวม	400	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 88 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 22.0 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนนักศึกษาจำนวน 79 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 19.7 อาชีพเกษตรกร จำนวน 45 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 11.3 และอาชีพค้าขาย 44 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 11.0

ตารางที่ 6 รายได้ต่อเดือน

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	98	24.2
5,001 – 7,000 บาท	145	36.3
7,001 – 9,000 บาท	95	23.8
9,001 – 15,000 บาท	46	11.5
สูงกว่า 15,001 บาทขึ้นไป	16	4.2
รวม	400	100

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึงกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 7,000 บาท จำนวน 145 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมาคือกลุ่มรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 98 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 24.2 กลุ่มรายได้ต่อเดือน 7,001 - 9,000 บาท จำนวน 95 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 23.8 กลุ่มรายได้ต่อเดือน 9,001 – 15,000 บาท จำนวน 46 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 11.5 และกลุ่มรายได้ต่อเดือน สูงกว่า 15,001 บาท จำนวน 16 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 7 การติดตามข่าวสารจากสื่อต่างๆ

ประเภทสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์	97	24.3
โทรทัศน์	240	60.0
วิทยุ	12	3.0
ติดตามสื่อทุกประเภท	51	12.7
รวม	400	100

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นถึงกลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากโทรทัศน์จำนวน 240 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ จำนวน 97 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 24.3 กลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากสื่อทุกประเภทจำนวน 51 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 12.7 และกลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากวิทยุจำนวน 12 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 3.0

ตารางที่ 8 ภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่	200	50.0
เขตอำเภอรอบนอก	100	25.0
เขตอำเภอชนบท	100	25.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นถึง จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจำนวน 200 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 50.0 และในเขตนอกอำเภอเมืองจำนวน 200 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 50.0 ทั้งนี้เป็นผลมาจากเจตนาของผู้วิจัยที่ต้องการระบุจำนวนที่แน่นอนในการเลือกพื้นที่ศึกษาวิจัยทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นข้อแตกต่างที่ชัดเจนในการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของการตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1. นิติกรรม คือ การกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคลและมีการแสดงเจตนาให้เกิดผลในทางกฎหมาย	350 (87.5)	17 (4.2)	33 (8.3)
2. นิติกรรมมี 2 ชนิด คือ นิติกรรมฝ่ายเดียว และนิติกรรมสองฝ่าย	299 (74.7)	41 (10.3)	60 (15.0)
3. บุคคลที่สามารถทำนิติกรรมได้จะต้องมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว	283 (70.8)	78 (19.5)	39 (9.8)
4. การแสดงเจตนาในนิติกรรมมีผลสมบูรณ์ทางกฎหมายต่อเมื่อแสดงเจตนาทับแสดงออกถูกต้องตรงกัน	275 (68.6)	55 (13.8)	70 (17.6)
5. นิติกรรมที่เป็นโมฆะกรรม คือ นิติกรรมที่เสียเปล่าไม่มีผลอย่างไรในทางกฎหมาย	266 (66.5)	44 (11.0)	90 (22.5)
6. นิติกรรมที่เป็นโมฆะกรรม คือ นิติกรรมที่มีผลทางกฎหมายต่อไปจนกว่าจะบอกล้างตามกฎหมาย	257 (64.3)	44 (11.0)	99 (24.7)
7. นิติกรรมที่แสดงเจตนาไม่ชัดเจนถือเป็นโมฆะ	160 (40.0)	120 (30.0)	120 (30.0)
8. การทำนิติกรรมโดยการถูกข่มขู่จะส่งผลให้นิติกรรมนั้นเป็นโมฆะบอกล้างได้	254 (63.5)	52 (13.0)	94 (23.5)
9. การทำนิติกรรมที่พบเห็นกันบ่อยมี 3 แบบ คือ - ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ - ทำเป็นหนังสือกันเองระหว่างคู่กรณี - แบบพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดไว้	247 (61.7)	45 (11.3)	108 (27.0)
10. พินัยกรรม เป็นการทำนิติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งจะมีผลต่อเมื่อผู้ทำตายไปแล้ว	322 (80.5)	34 (8.5)	44 (11.0)

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
11. การทำสัญญา คือ การแสดงเจตนาก่อให้เกิดหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ เช่น สัญญาซื้อขายที่ดิน, สัญญากู้ยืมเงิน, สัญญาจ้างงานที่นา	287 (71.8)	53 (13.2)	60 (15.0)
12. ในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คนไทยทุกคนสามารถทำสัญญาได้อย่างเสรี แต่ต้องเคารพตามกฎหมาย	273 (68.2)	38 (9.5)	89 (22.3)
13. องค์ประกอบการทำสัญญา คือ ต้องมีคู่สัญญา, ต้องมีการตกลงยินยอม และต้องมีวัตถุประสงค์	302 (75.5)	38 (9.5)	60 (15.0)
14. สัญญาที่ไม่ครบองค์ประกอบตามข้อ 13 ถือเป็นโมฆะ	202 (50.5)	73 (18.2)	125 (31.3)
15. การจะเลิกสัญญาได้ ต่อเมื่อมีข้อกำหนดที่ตกลงกันไว้ในสัญญา	230 (57.5)	99 (24.7)	71 (17.8)
16. สัญญาที่ถูกยกเลิกจะทำให้คู่สัญญากลับสู่สภาพเดิมไม่เป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ต่อไป	265 (66.2)	64 (16.0)	71 (17.8)
17. การทำสัญญาหนี้แต่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้สามารถบอกเลิกสัญญาได้โดยไม่ต้องบอกลูกหนี้ล่วงหน้า	167 (41.7)	142 (35.5)	91 (22.8)
18. การทำสัญญาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการซื้อขายและหนี้สิน	233 (58.2)	75 (18.8)	92 (23.0)
19. สัญญาจะสมบูรณ์ต่อเมื่อมีการเสนอและสนองต่อกันของคู่สัญญา	291 (72.8)	47 (11.7)	62 (15.5)
20. สัญญา คือ นิติกรรม แต่นิติกรรมไม่จำเป็นต้องเป็นสัญญาเสมอไป เพราะสัญญาต้องทำกัน 2 ฝ่ายเท่านั้น	226 (56.5)	59 (14.7)	115 (28.8)

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นถึงจำนวนและร้อยละของการตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญาของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ข้อ ปรากฏสัดส่วนของความถูกต้องเพื่อแสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละข้อแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า ใช่ มากที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าใช่ถึงร้อยละ 87.5 ในคำถามเกี่ยวกับ นิติกรรม คือ การกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคล และมีการแสดงเจตนาให้เกิด

ผลในทางกฎหมาย (คำถามข้อ 1) รองลงมาคือ ตอบใช่ ร้อยละ 80.5 ในคำถามเกี่ยวกับพินัยกรรม เป็นนิติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งจะมีผลต่อเมื่อผู้ทำตายไปแล้ว (คำถามข้อ 10) ตอบใช่ ร้อยละ 75.5 ในคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการทำสัญญาคือ ต้องมีคู่สัญญา ต้องมีการตกลงยินยอม และต้องมีจุดประสงค์ (คำถามข้อ 13) ตอบใช่ ร้อยละ 74.7 ในคำถามนิติกรรมมี 2 ชนิด คือ นิติกรรมฝ่ายเดียว และนิติกรรมสองฝ่าย (คำถามข้อ 2) ตอบใช่ ร้อยละ 72.8 ในคำถามสัญญาจะสมบูรณ์ต่อเมื่อมีการเสนอและสนองต่อกันของคู่สัญญา (คำถามข้อ 19) ตอบว่าใช่ ร้อยละ 71.8 ในคำถามการทำสัญญา คือการแสดงเจตนาก่อให้เกิดหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ เช่น สัญญาซื้อขายที่ดิน, สัญญากู้ยืมเงิน, สัญญาจำนองที่นา (คำถามข้อ 11) และตอบคำถามว่าใช่ ร้อยละ 70.8 ในคำถามบุคคลสามารถทำนิติกรรมได้ต่อเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว (คำถามข้อ 3)

อาจกล่าวได้ว่าระดับความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญาของประชาชนชาวเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลางไม่สูงมากนักหากเปรียบเทียบกับคะแนนชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ก่อนหน้านี้

ตารางที่ 10 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำนิติกรรมสัญญา

ปัญหาในการทำนิติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
อ่านสัญญาไม่รู้เรื่อง	101	25.2
ต้องจ้างวานให้คนอื่นช่วย	49	12.2
ถูกเอารัดเอาเปรียบโดยคู่สัญญา	65	16.2
ไม่ได้รับความสะดวกจากรัฐ	65	16.3
ไม่ระบุปัญหา	120	30.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นถึง กลุ่มตัวอย่างที่พบปัญหาในการทำนิติกรรมสัญญาที่อ่านสัญญาไม่รู้เรื่อง จำนวน 101 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 25.2 รองลงมาคือปัญหาที่ถูกเอารัดเอาเปรียบโดยคู่สัญญา และปัญหาไม่ได้รับความสะดวกจากรัฐ จำนวน 65 ราย เท่ากัน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.2 และปัญหาที่ต้องจ้างวานให้คนอื่นช่วย จำนวน 49 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 12.3

ตารางที่ 11 การแก้ปัญหาของประชาชนที่เกิดจากการทำนิติกรรมสัญญา

การแก้ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
สอบถามเจ้าหน้าที่รัฐ	156	39.0
จ้างทนายความดำเนินคดี	26	6.5
แจ้งความเมื่อรู้ว่าถูกเอาเปรียบ	30	7.5
ปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ทำอะไร	68	17.0
ไม่ระบุงการแก้ปัญหา	120	30.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นถึงการแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างโดยการสอบถามเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 156 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาคือการแก้ปัญหาโดยการปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ทำอะไร จำนวน 68 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 17.0 การแก้ปัญหาโดยการแจ้งความเมื่อรู้ว่าถูกเอาเปรียบ จำนวน 30 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 7.5 และการแก้ปัญหาโดยจ้างทนายความดำเนินคดี จำนวน 26 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 6.5

ตารางที่ 12 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 9) จำแนกตามระดับการศึกษา

ความรู้	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ร้อยละ
รู้	158 (58.1)	87 (96.0)	2 (100.0)	247 (61.8)
ไม่รู้	114 (41.9)	39 (31.0)	-	153 (38.2)
รวม	272 (68.0)	126 (31.5)	2 (0.5)	400 (100.0)

$$X^2 = 5.29 \quad D.F. = 1 \quad Sig. = 0.021$$

จากตารางที่ 12 ถ้าพิจารณาความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในข้อที่ว่า การทำนิติกรรมที่พบเห็นกันบ่อยมี 3 แบบ คือ ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่, ทำเป็นหนังสือกันเองระหว่างคู่กรณี และทำตามแบบพิเศษที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยให้เลือกตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 61.8 มีความรู้ในเรื่องนี้ เป็นผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 96.0 และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 58.1

ผู้ไม่รู้ในเรื่องเดียวกันนี้ คิดเป็นร้อยละ 38.2 เป็นผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 41.9 ซึ่งถือว่ามากที่สุด

จากตารางแสดงว่า ผู้มีการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความรู้ในข้อนี้กว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.021 แสดงว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำนิติกรรมสัญญามากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อันเนื่องมาจากคนที่มีระดับการศึกษาที่สูงย่อมมีความสนใจและเรียนรู้หลักกฎหมายได้ดีกว่า และสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 13 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 12) จำแนกตามระดับการศึกษา

ความรู้	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ร้อยละ
รู้	176 (64.7)	95 (75.4)	2 (100.0)	273 (68.3)
ไม่รู้	96 (35.3)	31 (24.6)	-	127 (31.8)
รวม	272 (68.0)	126 (31.5)	2 (0.5)	400 (100.0)

$$\chi^2 = 5.297 \quad D.F. = 1 \quad \text{Sig.} = 0.021$$

จากตารางที่ 13 ถ้าพิจารณาความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามในข้อที่ว่า ในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คนไทยทุกคนสามารถทำสัญญาได้อย่างเสรี แต่ต้องเคารพตามกฎหมาย โดยให้เลือกตอบว่าใช่ หรือ ไม่ใช่ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 68.3 มีความรู้ในเรื่องนี้เป็นผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 100.0 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 75.4 และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 64.7

ผู้ไม่มีความรู้ในเรื่องเดียวกันนี้ คิดเป็นร้อยละ 31.8 เป็นผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ (35.3) ถือว่ามากที่สุด

จากตารางแสดงว่า ผู้มีการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความรู้ในข้อนี้มากกว่าผู้มีการศึกษาในระดับรองลงมา

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.021 แสดงว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำนิติกรรมสัญญามากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อนุมานได้ว่า คนที่มีระดับการศึกษาที่สูงย่อมมีความสนใจและเรียนรู้หลักกฎหมายได้ดีกว่า และสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 14 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 6) จำแนกตามระดับการติดตามข่าวสาร

ความรู้	การติดตามข่าวสารจากสื่อเพียง 1 ประเภท	การติดตามข่าวสารจากสื่อ หลายประเภท	ร้อยละ
รู้	218 (62.5)	39 (76.5)	275 (64.3)
ไม่รู้	131 (37.5)	12 (23.5)	143 (35.8)
รวม	349 (87.3)	51 (12.8)	400 (100.0)

$$X^2 = 3.791 \quad D.F. = 1 \quad \text{Sig.} = 0.034$$

จากตารางที่ 14 ถ้าพิจารณาความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในข้อที่ว่า นิติกรรมที่เป็นโมฆะกรรม คือ นิติกรรมมีผลทางกฎหมายต่อไป จนกว่าจะบอกล้างตามกฎหมาย โดยให้เลือกตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ จำแนกตามระดับการติดตามข่าวสาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 64.3 มีความรู้ในเรื่องนี้มากที่สุด เป็นผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ร้อยละ 76.5

ส่วนผู้ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ คิดเป็นร้อยละ 35.8 เป็นผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อเพียง 1 ประเภท มากที่สุดร้อยละ 37.5

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.034 แสดงว่าการติดตามข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญามากกว่า การติดตามข่าวสารจากสื่อประเภทเดียว

ตารางที่ 15 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 12) จำแนกตามระดับการติดตามข่าวสาร

ความรู้	การติดตามข่าวสารจากสื่อเพียง 1 ประเภท	การติดตามข่าวสารจากสื่อ หลายประเภท	ร้อยละ
รู้	227 (65.0)	46 (90.2)	273 (68.3)
ไม่รู้	122 (35.0)	5 (9.8)	127 (31.8)
รวม	349 (87.3)	51 (12.8)	400 (100.0)

$$\chi^2 = 12.95 \quad D.F. = 1 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

จากตารางที่ 15 ถ้าพิจารณาความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในข้อที่ว่า ในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คนไทยทุกคนสามารถทำสัญญาได้อย่างเสรี แต่ต้องเคารพตามกฎหมาย โดยให้เลือกตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ จำแนกตามระดับการติดตามข่าวสาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 68.3 มีความรู้ในเรื่องนี้มากที่สุด เป็นผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ร้อยละ 90.2

ส่วนผู้ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ คิดเป็นร้อยละ 31.8 เป็นผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อเพียง 1 ประเภท มากที่สุดร้อยละ 35.0

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.000 แสดงว่าการติดตามข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญามากกว่า การติดตามข่าวสารจากสื่อประเภทเดียว

ตารางที่ 16 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 19) จำแนกตามระดับการติดตามข่าวสาร

ความรู้	การติดตามข่าวสารจากสื่อเพียง 1 ประเภท	การติดตามข่าวสารจากสื่อ หลายประเภท	ร้อยละ
รู้	247 (70.8)	44 (86.3)	291 (72.8)
ไม่รู้	102 (29.2)	7 (13.7)	109 (27.3)
รวม	349 (87.3)	51 (12.8)	400 (100.0)

$$\chi^2 = 5.380 \quad D.F. = 1 \quad Sig. = 0.012$$

จากตารางที่ 16 ถ้าพิจารณาความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในข้อที่ว่า สัญญาจะสมบูรณ์ต่อเมื่อมีการเสนอและสนองต่อกันของคู่สัญญา โดยให้เลือกตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ จำแนกตามระดับการติดตามข่าวสาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 72.8 มีความรู้ในเรื่องนี้มากที่สุด เป็นผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ร้อยละ 86.3

ส่วนผู้ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ คิดเป็นร้อยละ 27.3 เป็นผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อเพียง 1 ประเภท มากที่สุดร้อยละ 29.2

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.012 แสดงว่าการติดตามข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญามากกว่า การติดตามข่าวสารจากสื่อประเภทเดียว

ตารางที่ 17 ความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 20) จำแนกตามระดับการติดตาม
ข่าวสาร

ความรู้	การติดตามข่าวสารจากสื่อเพียง	การติดตามข่าวสารจากสื่อ	ร้อยละ
	1 ประเภท	หลายประเภท	
รู้	186 (53.3)	40 (78.4)	226 (56.5)
ไม่รู้	163 (46.7)	11 (21.6)	174 (43.5)
รวม	349 (87.3)	51 (12.8)	400 (100.0)

$$\chi^2 = 11.41 \quad D.F. = 1 \quad Sig. = 0.000$$

จากตารางที่ 17 ถ้าพิจารณาความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในข้อที่ว่า สัญญา คือ นิติกรรม แต่นิติกรรมไม่จำเป็นต้องเป็นสัญญาเสมอไป เพราะสัญญาต้องทำกัน 2 ฝ่ายเท่านั้น โดยให้เลือกตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ จำแนกตามระดับการติดตามข่าวสาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 78.4 มีความรู้ในเรื่องนี้ เป็นผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ส่วนผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้มากที่สุด ร้อยละ 46.7 เป็นผู้ติดตามข่าวสารจากสื่อเพียงประเภทเดียว

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.000 แสดงว่า การติดตามข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญามากกว่าการติดตามข่าวสารจากสื่อประเภทเดียว

ที่เป็นเช่นนี้น่าจะหมายความว่า สื่อปัจจุบันไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ ทีวี วิทยุ เป็นต้น ต่างให้สาระเนื้อหาที่แตกต่างกันไป คนที่ติดตามสื่อหลายประเภทในเวลาเดียวกันย่อมมีความรู้และเข้าใจในเรื่องต่างๆ ได้มากกว่า อีกทั้งทำให้มีมุมมองในเรื่องต่างๆ ได้กว้างขึ้น ซึ่งดีกว่าการรับสื่อเพียงประเภทเดียวเพราะนอกจากจะทำให้มีมุมมองที่แคบกว่าแล้ว ยังส่งผลให้ความรู้น้อยกว่าและเมื่อจำเป็นต้องทำนิติกรรมสัญญาอาจเสียเปรียบได้ง่าย

ตารางที่ 18 ความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 6) จำแนกตามภูมิลำเนา

ความรู้	เขตอำเภอเมือง	เขตอำเภอรอบนอกและชนบท	รวม
รู้	143 (70.3)	116 (58.1)	259 (64.3)
ไม่รู้	67 (29.7)	84 (41.9)	141 (35.8)
รวม	200 (50.0)	200 (50.0)	400 (100.0)

$$X^2 = 6.48 \quad D.F. = 1 \quad \text{Sig.} = 0.01$$

จากตารางที่ 18 ถ้าพิจารณาความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามในข้อที่ว่า นิติกรรมที่เป็นโมฆียะกรรม คือ นิติกรรมมีผลทางกฎหมายต่อไปจนกว่าจะบอกล้างตามกฎหมาย โดยให้เลือกตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ จำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 64.3 มีความรู้ในเรื่องนี้เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอเมืองมากที่สุดคือ ร้อยละ 70.3

ผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องเดียวกันนี้คิดเป็นร้อยละ 35.8 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอรอบนอกและชนบทมากที่สุดร้อยละ 41.9

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.01 แสดงว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองมีความรู้ความเข้าใจในทางกฎหมายมากกว่า ผู้ที่อยู่ในเขตอำเภอรอบนอกและชนบท

ที่เป็นเช่นนี้อันอนุมานได้ว่า ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอเมืองจะมีความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญามากกว่าคนที่อยู่ในเขตอำเภอรอบนอกและชนบท

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.01 แสดงว่าการมีภูมิลำเนาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองซึ่งอยู่ใกล้กับหน่วยงานราชการมากกว่า ประกอบกับสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีความเจริญในหลายๆ ด้านทำให้ประชาชนในเมืองมีความรู้ความเข้าใจทางกฎหมาย และได้เปรียบประชาชนในเขตห่างไกลออกไป

ตารางที่ 19 ความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 8) จำแนกตามภูมิภาค

ความรู้	เขตอำเภอเมือง	เขตอำเภอรอบนอกและชนบท	รวม
รู้	139 (68.8)	117 (58.1)	256 (63.5)
ไม่รู้	61 (31.2)	83 (41.9)	144 (36.5)
รวม	200 (50.0)	200 (50.0)	400 (100.0)

$$X^2 = 4.95 \quad D.F. = 1 \quad Sig. = 0.026$$

จากตารางที่ 19 ถ้าพิจารณาความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามในข้อที่ว่า การทำนิติกรรมโดยการถูกข่มขู่จะส่งผลให้นิติกรรมนั้นเป็นโมฆะบอกล้างได้ โดยให้เลือกตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ จำแนกตามภูมิภาค พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 63.5 มีความรู้ในเรื่องนี้เป็นผู้ที่มีภูมิภาคในเขตอำเภอเมืองมากที่สุดคือ ร้อยละ 68.8

ผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องเดียวกันนี้คิดเป็นร้อยละ 36.5 เป็นผู้ที่มีภูมิภาคในเขตอำเภอรอบนอกและชนบทมากที่สุดร้อยละ 41.9

ที่เป็นเช่นนี้อนุมานได้ว่า ประชาชนที่มีภูมิภาคในเขตอำเภอเมืองจะมีความรู้ความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญามากกว่าคนที่อยู่ในเขตอำเภอรอบนอกและชนบท

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.01 แสดงว่าการมีภูมิภาคที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองซึ่งอยู่ใกล้กับหน่วยงานราชการมากกว่า ประกอบกับสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีความเจริญในหลายๆ ด้านทำให้ประชาชนในเมืองมีความรู้ความเข้าใจทางกฎหมาย และได้เปรียบประชาชนในเขตห่างไกลออกไป

ตารางที่ 20 สภาพปัญหาและการแก้ปัญหาในการทำนิติกรรมสัญญา (ข้อที่ 2) จำแนกตามภูมิภาค
ลำเนา

ปัญหา	เขตอำเภอ เมือง	เขตอำเภอรอบนอกและชนบท	ร้อยละ
อ่านสัญญาไม่รู้เรื่อง	48 (23.8)	53 (26.8)	101 (25.3)
ต้องจ้างวานให้คนอื่นช่วย	17 (8.4)	32 (65.3)	49 (12.3)
ถูกเอารัดเอาเปรียบโดยคู่สัญญา	42 (20.8)	23 (11.6)	65 (16.3)
ไม่ได้รับความสะดวกจากรัฐ	41 (20.3)	24 (12.0)	65 (16.3)
ไม่ระบุนการแก้ปัญหา	54 (26.7)	66 (33.3)	120 (30.0)
รวม	202 (50.5)	198 (49.5)	400 (100)

$$X^2 = 8.15 \quad D.F. = 1 \quad \text{Sig.} = 0.04$$

จากตารางที่ 20 ถ้าพิจารณาสภาพปัญหาและการแก้ปัญหาในการทำนิติกรรมสัญญา ในข้อที่ว่า ผู้ที่ทำนิติกรรมสัญญามีปัญหาในการทำอย่างไรนั้น โดยให้เลือกตอบจากคำตอบที่ได้กำหนดให้ โดยจำแนกตามภูมิภาคลำเนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 25.3 มีปัญหาในเรื่องของการอ่านสัญญาไม่รู้เรื่องมากที่สุด และเป็นผู้ที่อยู่ในเขตอำเภอรอบนอก และอำเภอชนบท ถึงร้อยละ 26.8 ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดในการทำนิติกรรมสัญญาคือ การจ้างวานให้ผู้อื่นช่วย ร้อยละ 12.3 ซึ่งในส่วนนี้ผู้ที่อยู่ในเขตเมืองเจอปัญหานี้มากกว่าคนชนบท ที่กล่าวเช่นนี้ เพราะถึงแม้ข้อมูลร้อยละที่ได้ จะพบว่าคนในเมืองน้อยกว่าคนชนบท คือ ร้อยละ 8.4 และคนชนบทมีถึงร้อยละ 65.3 แต่ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของโปรแกรม SPSS PC⁺ ในการแสดงผลตัวเลขร้อยละให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ดังนั้นแล้วในการประมวลผลข้อมูลในข้อนี้ผู้วิจัยจำเป็นต้องแปลผลให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ที่ได้คือ ถึงแม้ร้อยละ ของผู้ที่อยู่ในเขตเมืองจะน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในเขตชนบท ในข้อนี้ แต่เมื่อนำมาแสดงผลจะต้องนำเสนอผลของข้อมูลที่ตรงกับข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ข้างต้น

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.04 แสดงว่า คนชนบทส่วนใหญ่จะพบกับปัญหาในการทำนิติกรรมมากกว่าคนในเมือง

ที่เป็นเช่นนี้อันุมานได้ว่า คนชนบทเป็นผู้มีความรู้ที่น้อย และมีภูมิลำเนาที่อยู่ห่างไกล ประกอบการติดต่อกับหน่วยงานราชการไม่บ่อยครั้งนัก ทำให้เมื่อต้องทำนิติกรรมสัญญาจึงต้องพบกับปัญหาอย่างมากโดยเฉพาะปัญหาการอ่านสัญญาไม่รู้เรื่อง ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งรัฐควรจะมีบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจ และช่วยเหลือประชาชนเพิ่มมากขึ้น

4.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญาของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพื่อเป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจในด้านการทำนิติกรรมสัญญา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มตัวอย่างพบ จึงกำหนดคำถามปลายเปิดแก่กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำรายละเอียดของคำตอบทั้งหมด มาสรุปเพื่อเป็นองค์ประกอบในการประเมินความรู้ความเข้าใจดังต่อไปนี้

4.3.1 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐและข้าราชการ

ในส่วนของหน่วยงานราชการซึ่งถือได้ว่ามีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในด้านกฎหมายต่อประชาชน ดังนั้นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐควรที่จะต้องมีความรู้ในทางกฎหมายอย่างถูกต้อง และสามารถเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ตลอดจนเอาใจใส่ต่อการบริการประชาชนด้วยคำแนะนำที่ละเอียดชัดเจน เข้าใจง่าย และสุภาพ

นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐตลอดจนสถานที่ราชการต่างๆ ควรที่จะมีเจ้าหน้าที่ๆ มีความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายคอยให้คำปรึกษาแนะนำแก่ประชาชนที่มาติดต่อกับหน่วยงาน เช่น ควรจะมีเจ้าหน้าที่นิติกร พนักงานอัยการ ทนายความ และประชาสัมพันธ์ประจำหน่วยงานของรัฐเพื่อทำหน้าที่บริการแก่ประชาชน

4.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำนิติกรรมสัญญา

ในการทำนิติกรรมสัญญากล่าวได้ว่าเป็นเรื่องที่ประชาชนจะต้องประสบโดยตรง และพบว่า มีข้อแนะนำหลายประการในการทำนิติกรรมสัญญา ไม่ว่าจะเป็น เอกสารในการทำนิติกรรมสัญญาควรที่จะใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้องชัดเจน ตลอดจนควรที่จะใช้คำและข้อความที่ไม่ควรมากเกินไป ซึ่งอาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสน ไม่เข้าใจ และทำให้เสียเปรียบคู่สัญญาที่มีความรู้มากกว่าได้ง่าย

ในการทำนิติกรรมสัญญาใดๆ ควรจะมีการให้คำแนะนำแก่ผู้ทำนิติกรรมสัญญา ไม่ว่าจะเป็นการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่รัฐ การมีตัวอย่างของการกรอกรายละเอียดในการทำนิติกรรมสัญญาแสดงให้ประชาชนเห็นได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ประชาชนเองก็จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนจะทำนิติกรรมสัญญา โดยไม่หลงเชื่อผู้อื่น และคู่สัญญาโดยง่าย และควรจะมีการตรวจสอบก่อนที่จะลงลายมือชื่อในใบสัญญาต่างๆ โดยเฉพาะสัญญาที่อาจส่งผลเสียตามมาอย่างมากเช่น สัญญาจำนองที่ดิน สัญญากู้ยืมเงิน เป็นต้น และที่สำคัญหน่วยงานของรัฐก็ควรจะมีส่วนช่วยเหลือประชาชนในเรื่องของการออกกฎหมายควบคุม และเอาผิดผู้ที่ละเมิดสัญญาอย่างเข้มงวด ตลอดจนมีบทลงโทษที่ชัดเจน เพื่อที่จะสร้างความเป็นธรรมให้ผู้เสียเปรียบ และประชาชนทั้ง 2 ฝ่าย อย่างเท่าเทียมกัน และหากประชาชนต้องการป้องกันปัญหาที่จะตามมาของการทำนิติกรรมสัญญาในเรื่องต่างๆ แล้วนั้น การทำนิติกรรมสัญญาต่อเจ้าหน้าที่รัฐให้รับทราบถือได้ว่าเป็นการป้องกันได้ดีที่สุด เพราะจะมีผู้คอยแนะนำที่ถูกต้อง และตรงตามกฎหมาย

4.3.3 ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

เนื่องจากประชาชนชาวจังหวัดเชียงใหม่ยังขาดความเข้าใจในการทำนิติกรรมสัญญา ตลอดจนความรู้ในทางกฎหมายที่ดีพอ ดังนั้นแล้วทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรที่จะเข้ามามีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำเอกสาร แผ่นพับ คู่มือทางกฎหมายประจำบ้านแจกจ่ายแก่ประชาชน การจัดอบรมให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ที่สนใจตลอดจนผู้นำชุมชนต่างๆ เพื่อที่จะเผยแพร่ความรู้ให้กว้างขึ้น การจัดนิทรรศการความรู้ทางกฎหมายในสถานที่ราชการต่างๆ ในส่วนของสื่อสารมวลชน ซึ่งปัจจุบันถือว่ามีความสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ต่างๆ สู่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนนี้หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงยุติธรรม ,สำนักงานอัยการ ,ศาลประจำจังหวัด ตลอดจนสหภาพนายความ เป็นต้น ควรที่จะเผยแพร่ความรู้ เช่น การจัดรายการ ถาม-ตอบ เรื่องปัญหากฎหมายทางวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ให้มากขึ้น ตลอดจนการทำสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ทางกฎหมายเผยแพร่ในสถานศึกษา สถานที่ราชการ ตลอดจนที่สาธารณะชนต่างๆ อย่างทั่วถึง รวมทั้งการให้ความรู้ทางกฎหมายผ่านทางสื่อ Internet ซึ่งปัจจุบัน กำลังเป็นที่นิยมมากขึ้น

ตลอดจนเป้าหมายในอนาคต คือ การบรรจุหลักสูตรทางกฎหมายในระดับชั้นมัธยมศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการเรียนรู้และเข้าใจทางกฎหมายในอนาคต ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเป็นสำคัญ

4.4 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้คือ “ประชาชนชาวจังหวัดเชียงใหม่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีพอในการทำนิติกรรมสัญญา”

จากสมมติฐานดังกล่าวผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยวัดระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งหมด 20 ข้อ (แบบสอบถามส่วนที่ 2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า จากคำถามจำนวน 20 ข้อ ที่เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นทั่วไปในการทำนิติกรรมสัญญา กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความรู้ในการตอบคำถามที่ถูกต้องในระดับปานกลาง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 80.01 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความรู้ระดับสูงนั้นเพียง 2 ข้อ คือ (คำถามข้อที่ 1) นิติกรรมคือ การกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคล และมีการแสดงเจตนาให้เกิดผลในทางกฎหมาย และ (คำถามข้อที่ 10) พินัยกรรมเป็นการทำนิติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งจะมีผลต่อเมื่อผู้ทำตายไปแล้ว

อย่างไรก็ตามจะพบว่าโดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความรู้ในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในช่วงร้อยละ 60.01-80.00 จำนวนถึง 12 ข้อ และผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความรู้ในการตอบแบบสอบถามถูกต้องอยู่ในช่วงระหว่าง ร้อยละ 60.00 ลงมา ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ในระดับต่ำนั้นจำนวน 6 ข้อ จึงกล่าวได้ว่าจากระดับ ร้อยละของการตอบคำถามถูกต้องพบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างประชาชนจังหวัดเชียงใหม่จะมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละคำถาม พบว่า คำถามทั้งหมดเป็นข้อมูลความรู้ความเข้าใจในเชิงบวก นั่นคือ หากกลุ่มตัวอย่างตอบว่าใช่ ก็ถือเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่แน่ใจ และไม่ใช่ว่า ในแต่ละข้อ ก็จะถือเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในระดับน้อย ซึ่งจากการศึกษาวิจัย ดังกล่าว โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบว่า ใช่มากกว่าไม่ใช่ และไม่แน่ใจรวมกัน แต่เมื่อเทียบกับจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละที่ได้กำหนดไว้ยังถือว่า ข้อมูลที่ได้ยอมรับสมมติฐานที่ว่า “ประชาชนชาวจังหวัดเชียงใหม่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีพอในการทำนิติกรรมสัญญา”